

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

УДК 347.1

Гуйван О.П.

Харківський національний університет внутрішніх справ

СУБ'ЄКТИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВОВІДНОСИН

У статті розглянуто питання правового забезпечення права особи на пошук, отримання та передачу інформації. Її обіг стосується будь-яких сфер життєдіяльності як фізичних, так і юридичних осіб, держави. Інформація пронизує всі сфери діяльності цих суб'єктів. Проаналізовано аспекти реалізації різних ролей суб'єктів інформаційних відносин, досліджені часом досить складні зв'язки між ними, розглянуто порядок фіксації цих взаємодій державою у формі гарантованих інформаційних прав і свобод. Приділена увага висвітленню недоліків правового захисту цих прав.

Ключові слова: суб'єкт інформаційних прав і обов'язків, інформаційна сфера.

Постановка проблеми. Змістовні характеристики права на інформацію за загальним правилом визначаються приписами ст. 34 Конституції України, відповідно до яких кожному гарантується право на вільне вираження своїх поглядів і переконань, особа має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір. Такий порядок інформаційної свободи гарантується шляхом створення можливостей для вільного доступу до статистичних даних, архівних, бібліотечних і музейних фондів, інших інформаційних банків, баз даних, інформаційних ресурсів та обов'язком суб'єктів владних повноважень інформувати громадськість та засоби масової інформації про свою діяльність і прийняті рішення, визначити спеціальні підрозділи або відповідальних осіб для забезпечення доступу запитувачів до інформації.

Інформаційні відносини – предмет цивільного права. Їхній розвиток та його доктринальне вивчення показують, що вони не мають конкретного чітко закріпленого галузевого призначення, досить часто перебувають на стику різних галузей права, таких як цивільне, конституційне, фінансове, податкове, адміністративне, трудове та ін. При цьому інформаційні правовідносини здійснюють цільовий перерозподіл у різних соціальних сферах відомостей про осіб, предмети, факти, водії, явища та процеси, незалежно від

форми їх виявлення [1, с. 11]. Приміром, правові засади вільного доступу до інформації регулюються переважно нормами публічного права, тоді як захист права особи на такий доступ у разі його порушення відбувається в цивільно-правовому режимі. Подальший розвиток інформаційного законодавства створить (наразі це відбувається дуже повільно) передумови для наукової регламентації встановлення певних критеріїв галузевої належності тих чи інших матеріальних інформаційних взаємин та дозволить забезпечити їхне подальше опосередкування та захист. У сучасному суспільстві інформаційний обмін відіграє роль системоутворюючого фактору, який пов'язує між собою різноманітні соціальні групи, територіальні громади та ринки високошвидкісними і рухомими засобами масової комунікації і послугами зв'язку. В умовах розвитку ринку інформації й неухильного зростання значення інформаційних систем та технологій для всіх без винятку галузей господарювання очевидною є актуальність удосконалення механізмів правового регулювання інформаційних відносин [2, с. 9].

Подібні фактори забезпечують нагальний та закономірний інтерес, як до нормативного напрацювання адекватних існуючим взаєминам правил поведінки, так і до доктринальних розробок щодо визначення реального змісту відносин, які виникають та здійснюються з приводу інформаційного

обороту. Це має відбуватися в межах комплексного дослідження інформаційних правовідносин. При цьому слід враховувати, що відносини, які відбуваються стосовно пошуку, отримання, використання, поширення, зберігання та охорони різноманітних відомостей, є багатогранними і включають безліч суб'єктів. Передовсім, це викликане специфікою інформації як об'єкта, множинністю її джерел і проявів. Важливу роль у цьому відіграє також наявність особливого суб'єктного складу інформаційних правовідносин, що також забезпечує феномен інфообігу. Дані питання сьогодні потребують поглибленої наукової розробки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти тематики, яка досліджується в даній роботі, висвітлювалися у працях таких українських вчених, як: В.Ю. Баскаков, В.А. Залізняк, Б.А. Кормич, О.В. Кохановська, В.А. Ліпкан, А.І. Марущак, О.В. Полушкін, О.В. Стоєцький, О.С. Рождественська, А.В. Тунік, В.С. Цимбалюк, К.П. Череповський, М.Я. Швець. Слід також відмітити значний доробок зарубіжних науковців, таких як: І.Л. Бачило, В.В. Сафронов, В.А. Копилов та інші. Разом з тим аналіз суб'єктного складу інформаційних відносин, складних та багатогранних зв'язків між ними не можна вважати завершеним. Не піддана конкретному та ретельному дослідженню роль держави як учасника таких відносин. При цьому держава, здебільшого, має юридичні обов'язки в інформаційній сфері. Тож, необхідно більш виважено та змістовно виробити наукові рекомендації та закріпити їх у нормах права стосовно засобів відповідальності держави, зокрема деталізувавши суб'єктний склад відповідальних осіб. Не надано наразі оцінки учасникам охоронно-правових відносин в інформаційному середовищі, приміром, недостатньо враховується та регулюється участь суб'єктів, котрі забезпечують інформаційну безпеку.

В цивілістиці існують різні точки зору щодо встановлення кола суб'єктів інформаційних відносин, а отже, і правового захисту. За загальним визначенням такими є володільці прав і обов'язків, наділені ними з метою реалізації повноважень, покладених на них інформаційним правом [3, с. 62]. Постулюється, що під суб'єктом розуміється носій суб'єктивних прав та обов'язків при цьому, позаяк інформаційні правовідносини являють собою особливий вид суспільних відносин, то й суб'єкти мають певні специфічні властивості. Деякі дослідники, узагальнюючи існуючі юридичні підходи, кваліфікують як суб'єктів права фізичних осіб, організації та соціальні спільноти, вказуючи, що всі вони є учасниками у сфері дії інформаційного права

[4, с. 458–459]. Але маємо відмітити, що такий перелік носить дещо розмитий та непевний характер. Більш конкретно визначення дає Закон України «Про інформацію», за правилом статті 4 якого суб'єктами інформаційних відносин визнано фізичних осіб, юридичних осіб, об'єднання громадян та суб'єктів владних повноважень.

Постановка завдання. Тож, метою даної роботи є комплексне вивчення сутності взаємозв'язків між певними учасниками інформаційного обороту та напрацювання з огляду на це конкретних правових механізмів їхнього регулювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як бачимо, коло суб'єктів правового інформаційного режиму досить широке, від фізичних та юридичних осіб – до державних органів та місцевого самоврядування. При цьому вказані особи весь час свого існування перебувають у різних формах інформаційно-просторового взаємозв'язку. В цьому процесі важливо встановити, хто є управленим суб'єктом, а хто, навпаки, – зобов'язаним, який зміст такого обов'язку, який правовий захист та від кого вправі очікувати правопорушення та захист носії інформаційних прав. Приміром, тісні зв'язки подібного змісту з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування супроводжують фізичну особу практично впродовж усього її життя. Реєстрація народження, шлюбу, отримання паспорта, реєстрація проживання, вирішення питань соціальної підтримки чи пенсійного забезпечення – все це призводить до виготовлення відповідних документів та створення блоків документованої інформації, яка визначає статус особи. При цьому інформаційний обіг у межах забезпечення спеціального статусу громадянина, такого як сирітство, інвалідність, безробіття, потребує спеціального врегулювання та охорони від держави.

Визначальним для встановлення можливості особи вступити до певних інформаційних відносин на боці носія права чи обов'язку є питання про визначеність інформаційної правосуб'єктності як правового явища. У літературі інформаційну правосуб'єктність визначають як здатність суб'єкта інформаційних правовідносин мати інформаційні права та набувати своїми діями суб'єктивні інформаційні права і обов'язки, які складають зміст інформаційних правовідносин [5, с. 45]. Як і за наявності інших правовідносин, елементами інформаційної правосуб'єктності є інформаційні правоздатність та дієздатність. Інформаційна правоздатність становить собою можливість особи мати суб'єктивні права та виконувати юридичні обов'язки. На відміну від правоздатності суб'єктів інших правовід-

носин інформаційна правоздатність забезпечує спеціальний статус учасників відносин. Вона надає їм права стосовно пошуку, збирання, використання й поширення інформації, використання різних джерел і різного статусу, як відкрито, так і закрито, мають відповідно до вимог закону та власної компетенції встановлювати режим обмежень доступу до інформації, приміром, відносити інформацію до службової або державної таємниці. З огляду на те, що окремим учасникам інформаційного обороту законодавством надані специфічні інформаційні повноваження, в літературі було дано визначення поняття «особливого суб'єкта інформаційних правовідносин» як особи, якій відповідно до закону надається більша, ніж іншим учасникам інформаційних відносин, можливість реалізації права на інформацію у зв'язку зі специфікою її професійної діяльності, яка спрямована на забезпечення й гарантування повноти права на інформацію іншим суб'єктам [6, с. 160].

У свою чергу, інформаційною дієздатністю є можливість (здатність) власними вчинками набувати та здійснювати відповідні права і обов'язки, нести інформаційну відповідальність. У даному контексті правовий статус особи в інформаційному середовищі тісно пов'язаний з її інтересом та необхідністю реалізації своїх повноважень заради досягнення певної мети. Саме це є стимулом розвитку певної моделі поведінки управленого суб'єкта у відносинах із контрагентами, які складаються в інформаційному середовищі. Тож, сукупність виявів таких факторів, як інформаційні правоздатність, дієздатність та мета визначає конкретну особу як учасника певних значимих відносин, формує її правовий статус, що дозволяє їй реалізувати своє суб'єктивне право. До вказаного необхідно в якості одного з елементів правосуб'єктності додати ще інформаційну деліктоздатність. Це важливо, позаяк у сфері інформаційних відносин зараз спостерігається значна кількість порушень, таких як незаконне надання грифу обмеженості інформації, порушення правил доступу до неї тощо.

Суб'єкти інформаційно-правових відносин, знаходячись, відповідно, в певних правових межах, які регламентують їхню поведінку, вступаючи в такі відносини, автоматично трансформують виникнення нового виду правової поведінки, яка також спонукає до прояву кінцевого суспільного результату [7, с. 10]. Такими суб'єктами стають особи, вказані у ст. 4 ЗУ «Про інформацію», які є правоздатними – наділеними законодавством України чи правочинним інформаційними правами і обов'язками. Обсяг правового статусу мусить бути чітко встановлений. Тож, відповідно до правосуб'єктності кожного учас-

ника інформаційного обігу між ними має бути розподілено конкретні права та обов'язки у сфері одержання, виробництва, використання, поширення, зберігання та охорони інформації з використанням будь-яких засобів, крім випадків, передбачених законом. Приміром, фізичні особи вправі отримувати інформацію про діяльність органів державної влади, народних та місцевих депутатів, органів місцевого і регіонального самоврядування та місцевої адміністрації, а також такої, що стосується їх особисто. Водночас носії інформаційних обов'язків, включаючи і державні органи, зобов'язані використовувати інформацію згідно із законом або договором (угодою), забезпечувати додержання права на інформацію, відкритість, доступність інформації та свободу її обміну, об'єктивність, повноту і точність інформації, забезпечувати доступ до інформації на умовах, передбачених законом або угодою, компенсувати шкоду у зв'язку з порушенням законодавства про інформацію.

Таким чином, до змісту інформаційного правовідношення, як і в інших відносинах, входять: взаємні суб'єктивні юридичні права (що визначають захищену законом можливість тієї чи іншої поведінки) і юридичні обов'язки (що визначають належну поведінку); юридичні зв'язки (юридичний зміст); сукупність реальних дій по використанню та здійсненню прав і обов'язків (фактичний зміст) [8, с. 4]. Суб'єкти інформаційних правовідносин можуть мати особисті немайнові права на інформацію як особисте немайнове благо; право на створення інформації: твору літератури, науки, мистецтва, твору науки, техніки та іншої інформації такого роду; майнові та особисті немайнові права, пов'язані з майновими, на результати творчої діяльності, тобто право на передання виключних прав на результати інтелектуальної творчої діяльності; права на вироблення інформації як об'єкту особливого роду, нематеріального за своєю сутністю, її передання, використання тощо; права на інформаційний продукт, ресурс, документ як матеріальні об'єкти, у формі яких закріплено нематеріальну за своєю сутністю інформацію. На інформацію при цьому не може поширюватися режим речі [9, с. 15].

Оскільки, як ми вже з'ясували, учасниками інформаційних відносин визнаються правосуб'єктні особи – носії юридичних прав та обов'язків, за суб'єктивним складом інформаційні правовідносини принципово не відрізняються від усіх інших. Враховуючи специфіку кожного із визначених законом суб'єктів інформаційного обороту, маємо відмітити особливість правового статусу кожного з них. Найбільш широкі повноваження в інформаційній сфері,

їхній обсяг і порядок реалізації законодавчо забезпечено для фізичної особи. Дана категорія може бути представлена в правових актах як «людина», «особистість», «громадянин» тощо. Правовий інформаційний статус людини в юридичній формі закріплюється державою в юридичній формі, що здійснює фіксацію всіх взаємозв'язків між особою і державою, відносин людей між собою. До фізичних осіб як учасників матеріально-правових вчинків відносять громадян держави, іноземців та осіб без громадянства. Крім них, до категорії індивідуальних суб'єктів інформаційних взаємин можуть бути віднесені особи з подвійним громадянством, біженці та вимушені переселенці. При цьому обсяг інформаційних прав, що входять до складу загального правового статусу, може в певній мірі відрізнятися, в залежності від того, виступає особа в якості людини чи громадянина держави. Приміром, це проявляється у відмінностях інформаційного поля у сфері працевлаштування чи реєстрації проживання. Разом з тим людині як такій відводиться автономне поле діяльності, де рушійною силою виступають її індивідуальні інтереси. Таким чином, у громадянському суспільстві на основі прав людини створюються умови для самовизначення, самореалізації особистості, забезпечення її автономії та незалежності від будь-якого незаконного втручання [10, с. 4].

Фізична особа має право набувати інформаційних прав та здійснювати їх за наявності правої дієздатності. Тож, навіть набувши певних прав, не завжди можлива їхня реалізація з огляду на відсутність належного обсягу дієздатності в силу своєї посади, підготовки, спроможності, вони мають можливість особисто використовувати свої права і приймати на себе зобов'язання та нести відповідальність. Наприклад, громадяни у віці від 14 до 18 років можуть лише за згодою своїх батьків або законних представників здійснювати операції з програмними продуктами, з комп'ютерною технікою. Особливими суб'єктами інформаційно-правових відносин є фізичні особи, котрі здійснюють інформаційну діяльність на професійній основі, й це входить до їхнього фахового статусу: журналісти, оперативні працівники правоохоронних органів, державні експерти з питань таємниці [11, с. 14].

Окремий статус мають держава та органи владних повноважень як суб'єкти інформаційних правовідносин. Учасником внутрішньодержавних інформаційних відносин держава стає через органи державної влади, тобто опосередковано. Для органів державної влади інформаційна правосуб'єктність полягає у сукупності певних законодавчо передбачених повноважень.

Власне, для забезпечення будь-якого правового режиму, зокрема режиму інформаційного обороту, слід встановити конкретний статус суб'єктів правовідносин в їхньому взаємозв'язку. При цьому, передовсім, необхідно приділити увагу питанню рівності чи нерівності їхнього юридичного становища. Маємо зазначити, що інформація може бути об'єктом як приватноправових, так і публічно правових відносин, із чого слідує два можливих положення учасників – рівне та нерівне [12, с. 66]. З огляду на складну систему класифікації суб'єктів інформаційних правовідносин очевидно є нерівність даних суб'єктів саме в площині публічноправових взаємин. Така нерівність правового статусу суб'єктів інформаційних відносин у даній сфері закладена в засадах конституційно-правового регулювання. Скажімо, стосовно повноважень фізичних та юридичних осіб – споживачів інформаційних ресурсів застосовується визначальне положення, що основою їхнього інформаційно-правового статусу є громадянські права і свободи. Натомість для встановлення подібного статусу суб'єктів владних повноважень мають використовуватися норми, які визначають функції держави в інформаційній сфері, обмеження щодо втручання в інформаційні відносини і зобов'язання щодо сприяння реалізації інформаційних прав і свобод людини тощо. Власне, в цій царині визначальним є правовий механізм регулювання діянь даних суб'єктів щодо їхньої пасивної поведінки. Стосовно юридичних осіб та об'єднань громадян, то тут ключовою є врегульованість конституційними нормами їхньої інформаційної діяльності, основними видами якої, згідно зі ст. 9 Закону України «Про інформацію», є створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорона та захист інформації [13, с. 47].

Особливість специфічного становища кожного із суб'єктів в їхній взаємодії з різними інститутами інформаційного права значною мірою залежить від конкретних обставин правовідношення. Зокрема, вона визначається рольовим призначенням особи, що значною мірою спрямовує його функціональні дії, формує інтереси та мету. Зрештою, це закріплюється законодавцем у межах встановленого правового режиму в інформаційній сфері. Залежно від складності та змісту інформаційного правовідношення кількість його учасників може бути різною, але обов'язково не меншою, ніж дві особи. Адже, як і загалом у матеріальному праві, правовідношення є взаємодією між конкретними особами, наділеними правами та кореспондуючими обов'язками. У взаєминах по лінії носій права – зобов'язаний суб'єкт їхнє правове становище, звісно, не буде однаковим. Скажімо,

автор має право на публічне оприлюднення свого твору, а ЗМІ повинен вчинити публікацію, рекламодавець вправі вимагати розміщення реклами, а рекламопоширювач – мусить її розмістити. Але як особи, котрі реалізують свої інформаційні права, так і ті, що несуть інформаційні обов'язки, є суб'єктами інформаційних відносин.

Учасниками інформаційних відносин є особи, що перебувають в єдиному конкурентному інформаційному просторі. У кожного з них є своя мета і завдання. За обсягом інтересів та засобів їхнього досягнення суб'єктів інформаційного права, котрі задіяні у створенні, передачі, перетворенні, поширенні, отриманні та споживанні інформації, зазвичай поділяють створювачів (виробників), володільців та споживачів інформації. До створювачів відносяться особи, внаслідок діяльності яких (в тому числі й тієї, що має творчий інтелектуальний характер) виробляється інформація як продукт. Це автори та інші виготовлювачі творчих результатів, включаючи похідних набувачів права інтелектуальної власності, органи державної влади та місцевого самоврядування, юридичні та фізичні особи. До вказаних суб'єктів також відносяться особи, котрі приймають участь у розробці, створенні та застосуванні засобів програмно-технічного забезпечення інформаційних процесів, інформаційних технологій і мереж та механізмів їхнього забезпечення. Власне, вони забезпечують взаємодію в єдиному інфопросторі з метою гарантування інформаційної безпеки. Адже часто причини і джерела окремих інформаційних ризиків знаходяться поза межами компетенції конкретного суб'єкта та є продуктом певної їх взаємодії. Наразі цьому питанню не приділяється належної уваги [14, с. 95].

До володільців інформації слід віднести осіб, які отримали цей ресурс в силу визначених для них повноважень і утримують його на правових засадах. Вони виступають в якості посередників між виробниками та користувачами інформації, при цьому маючи право на її передачу, поширення та доведення інформації до кінцевого споживача. Найбільш широке коло учасників інформаційних відносин представляють споживачі інформаційного продукту. Це будь-які особи, що здійснюють пошук і задовольняють свої інформаційні потреби в повсякденному житті: фізичні та юридичні особи, громадські об'єднання, організації, органи державної влади та місцевого самоврядування, інші суб'єкти, котрі запитують інформацію та користуються нею.

Усі перелічені вище особи, як виробники, так і володільці та користувачі інформації, мусять мати належну правосуб'єктність, аби бути учасником інформаційних правовідносин. Варто відзначити,

що правоздатність усіх зазначених осіб має загальний характер, тоді як дієздатність є спеціальною. Вона визначається реальною сутністю того об'єкту, з приводу якого сторони вступають до відносин, тобто статусом самої інформації. Повноваження суб'єктів різняться в залежності від характеру необхідних вчинків (надання доступу, поширення чи охорона) та правового режиму інформації (загальнодоступна чи обмежена в доступі) [15, с. 557]. Наприклад, у процесі створення реклами в здійсненні активної діяльності приймають участь далеко не всі учасники відповідних відносин, а лише рекламодавець, виробник та рекламопоширювач, в той час як споживачам притаманна пасивна поведінка. Інший приклад – інформаційна діяльність такого суб'єкта, як ЗМІ. Вони можуть використовуватися для досягнення різних цілей та відображати інтереси різних соціальних верств. При цьому їхня діяльність може перебувати як в межах дозволеної дієздатності (поширення достовірних та об'єктивних відомостей про стан суспільства, діяльність органів держави), так і поза вказаними межами (маніпуляції свідомістю та поведінкою людей, обман).

Із проведеного дослідження можемо зробити певні **висновки**. В інформаційних правовідносинах саме об'єкт – інформація – має визначальне значення, при цьому роль суб'єкта залежить від його призначення, функціональних повноважень та мети діяльності. Інформаційне законодавство опосередковує практично будь-які відносини, що здійснюються за участі особи. Втім, мусимо відзначити певну суперечливість та неоднозначність окремих положень нормативних правових актів національного законодавства, що регулюють інформаційні відносини, які далеко не завжди узгоджуються з нормами міжнародного права. Це стосується, зокрема, передумов та практичних механізмів відповідальності суб'єктів за допущені правопорушення. Правові механізми захисту окремих інформаційних прав і свобод людини не розроблені. Серед головних недоліків правового забезпечення захисту прав і свобод людини і громадянина в інформаційній сфері слід відзначити недостатню конкретність правового регулювання поширення інформації, призначеної для необмеженого кола споживачів, у відкритих інформаційно-телекомунікаційних мережах, невизначеність механізмів забезпечення доступу до відкритої інформації органів державної влади та органів місцевого самоврядування, що створює умови для порушення прав і свобод людини і громадянина, включаючи право на інформацію про стан навколишнього середовища, факти та обставини, що створюють загрозу для життя і здоров'я людей.

Список літератури:

1. Иззатов Т.Ш. Механизм реализации конституционного права граждан на информацию в РФ: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. М., 2002. 18 с.
2. Алексеев Г.В. Классификация информационных правоотношений. Информационное право. 2008. № 3 (14). С. 9–11.
3. Годованний А.А. Информационное право: учебное пособие. Новосибирск: Из-во СибАГС, 2010. 248 с.
4. Любашиц В.Я., Мордовец А.Ю., Тимошенко И.В. Теория государства и права: учебное пособие. Ростов н/Д: МАРТ, 2002. 512 с.
5. Марущак А. Поняття суб'єктів інформаційних правовідносин та їх класифікація. Правова інформатика. 2006. № 4 (12). С. 44–48.
6. Рождественська О.С. Специфічні критерії окремих видів суб'єктів правових відносин, як основа розвитку їх класифікації. Право і безпека. 2006. Т. 5. № 2. С. 160–164.
7. Стасюк С.В. Об'єкт інформаційних правових відносин: загальнотеоретичний аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01. Х., 2013. 24 с.
8. Ловцов Д.А. Информационные правоотношения: особенности и продуктивная классификация. Информационное право. 2009. № 3 (14). С. 3–6.
9. Кохановська О.В. Цивільно-правові проблеми інформаційних відносин в Україні: автореф. дис. ... на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук: спец. 12.00.03. К., 2006. 36 с.
10. Алфёров А.Н. Человек как явный субъект права в информационной сфере. Сибирский юридический вестник. 2010. № 3 (50). С. 3–9.
11. Рождественська О.С. Особливий суб'єкт інформаційних правовідносин (загальнотеоретичний аспект): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01. Х., 2008. 30 с.
12. Терещенко Л.К. Правовой режим информации. М.: Юриспруденция, 2007. 192 с.
13. Кормич Б. Конституційно-правове регулювання інформаційних відносин. Юридичний вісник. 2013. № 3. С. 46–51.
14. Гришина Н.В., Русецкая И.А. Анализ взаимодействия субъектов информационных отношений. Прикладная информатика. 2012. № 3 (39). С. 95–99.
15. Сафронов В.В. Субъекты информационных правоотношений. Решетневские чтения. Красноярск, 2010. С. 556–557.

СУБЪЕКТЫ ИНФОРМАЦИОННЫХ ПРАВООТНОШЕНИЙ

В работе рассмотрены вопросы правового обеспечения права человека на поиск, получение и передачу информации. Ее оборот касается любых сфер жизнедеятельности, как физических, так и юридических лиц, государства. Информация пронизывает все сферы деятельности этих субъектов. Проанализированы аспекты реализации различных ролей субъектов информационных отношений, исследованы зачастую достаточно сложные связи между ними, рассмотрен порядок фиксации этих взаимодействий государством в форме гарантированных информационных прав и свобод. Уделено внимание освещению недостатков правовой защиты этих прав.

Ключевые слова: субъект информационных прав и обязанностей, информационная сфера.

SUBJECTS OF INFORMATION RELATIONS

In this paper, the issues of legal support for the human right to search, receive and transmit information are considered. Its turnover concerns any spheres of life, both physical and legal persons, the state. Information permeates all areas of activity of these entities. The aspects of realization of various roles of subjects of information relations are analyzed, often rather complex connections between them are investigated, the order of fixation of these interactions by the state in the form of guaranteed information rights and freedoms is considered. Attention is paid to highlighting the shortcomings of the legal protection of these rights.

Key words: subject of information rights and duties, information sphere.